

Posudek oponenta rigorózní práce

Uchazečka: **Mgr. Helena Nechvátalová**
Název práce: **Působnost státního zastupitelství v netrestní oblasti**
Tematický okruh: **Civilní právo procesní**
Oponent: **JUDr. Miroslav Sedláček, Ph.D., LL.M.**
Pracoviště: **Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra občanského práva**

Jako oponent rigorózní práce uchazečky **Mgr. Heleny Nechvátalové** tímto v souladu s čl. 8 Pravidel pro organizaci státní rigorózní zkoušky na Právnické fakultě Univerzity Karlovy předkládám tento posudek k rigorózní práci pod názvem **Působnost státního zastupitelství v netrestní oblasti**.

I. Výsledky práce

Uchazečka v úvodu rigorózní práce vytyčila zkoumanou problematiku a stanovila její cíl, tj. komplexně obsáhnout činnost státního zástupce v civilních řízeních a jeho dozorové pravomoci nad zachováváním právních předpisů v místech, kde je omezována osobní svoboda, s důrazem kladeným na interpretační problémy a rozpory mezi právní úpravou a praxí (str. 1). Zároveň uchazečka hned ve třetím odstavci úvodu práce (viz Úvod, str. 1) správně uvedla, že působnost a postavení státního zástupce je s přihlédnutím ke všem okolnostem, ať již současným nebo historickým, velmi aktuálním tématem, kdy se o rozšiřování/zužování oprávnění státního zástupce denně diskutuje. S tímto konstatováním lze souhlasit. Co se týče zvolené metodologie, práce vznikla především na základě rozborně-popisné metody, avšak uchazečka zdařile pracuje také s dalšími základními metodami, např. metodou analýzy právního textu, zejména zákonného. Co do použité literatury, tak tu lze hodnotit jako adekvátní ve vztahu ke zkoumané problematice, i když by bylo lze přivítat rozsáhlejší práci s dostupnou judikaturou. Přece jen je vymezená oblast

zkoumání dobře judikatorně řešena, přičemž použítá soudní rozhodnutí jsou převážně staršího data (v časovém horizontu od r. 1999 viz NS ČR 20 Cdo 1000/99 až do r. 2019 viz NSČR 29 ICdo 177/2017). Závěry, ke kterým uchazečka dospěla na str. 111 až 115 zevšeobecnila. Je možné konstatovat, že rigorózní práce obsahuje ucelené poznatky zkoumané problematiky.

II.

Aktuálnost (novost) a náročnost tématu práce

Je nepochybné, že téma působnosti státního zastupitelství v civilním procesu je aktuální. To souvisí zejména s otázkou, zda současná podoba mimotrestní působnosti státního zastupitelství je adekvátní či nikoliv. Přitom základem působnosti státního zastupitelství v jiném než v trestním řízení je § 4 odst. 1 písm. b) a c) zákona o státním zastupitelství, přičemž rozsah, podmínky a způsob takové působnosti jsou upraveny v různých zákonech (např. v zákoně č. 292/2013 Sb.). Z tohoto pohledu tak jde o téma významné. Optimální podoba právní úpravy je předmětem pozornosti tuzemského zákonodárce v každém časovém okamžiku.

III.

Systematické členění práce, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Práce je systematicky strukturována celkem do devíti (9) kapitol, nepočítaje v to Úvod (str. 1 až 2), Závěr (str. 111 až 115), Seznam zkratk (str. 116), Seznam použitých zdrojů (str. 117 a násl.) a oba jazykové Abstrakty včetně klíčových slov (str. 126 a 127). Dané kapitoly utvářejí čtyři (4) větší samostatné celky, kdy první představuje historický exkurs postavení státního zastupitelství; v druhém celku jsou rozebrány právní předpisy dopadající na činnost státního zastupitelství, jeho vnitřní vztahy a zásady; třetí celek je věnován návrhovému a vstupovému oprávněním státního zástupce v civilních řízeních včetně dozorových pravomocí spolu s opravnými prostředky; konečně čtvrtý celek rozebírá jednotlivá řízení, do kterých státní zástupci na základě zákonného zmocnění vstupují, nebo jsou jimi zahajována. Závěrečná pasáž je zhodnocením získaných poznatků provedeného výzkumu včetně úvah de lege ferenda. Struktura práce je takto přiměřená, jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují, v celku práce tvoří kompaktní celek. Precizování obsahu přes zvolenou strukturu a za použití základních metod práce (ty uchazečka v úvodu práce výslovně zmiňuje v pátém odstavci Úvodu práce na str. 1.) umožnilo uchazečce postupně dospět k žádoucímu účelu a naplnění stanoveného cíle práce (jak je takto vymezen v Úvodu práce na str. 1 – pozn. oponenta). S tématem náročným jak z pohledu teoretických znalostí, vstupních údajů, tak jejich zpracování a použitých metod práce, se uchazečka vypořádala zdárně.

IV.

Vyjádření oponenta k práci

Rigorózní práce je vyjma Úvodu a Závěru (bez číselného značení kap. práce) složena z (9) kapitol, které jsou vnitřně dále strukturované do podkapitol a dalšího členění textu práce. Cíl práce byl

uchazečkou naplněn (ten je vymezen na str. 1 cit.: „*komplexně obsáhnout činnost státního zástupce v civilních řízeních a jeho dozorové pravomoci nad zachováváním právních předpisů v místech, kde je omezována osobní svoboda, s důrazem kladeným na interpretační problémy a rozpory mezi právní úpravou a praxí*“).

V kap. 1. (str. 3 a násl.) uchazečka popsala historický vývoj prokuratury a státního zastupitelství, přičemž tak učinila zejména kvůli pochopení širších relací, které se podílely na spoluutváření funkce státního zástupce tak, jak jej známe dnes (doslovně dle uchazečky na str. 3). Uchazečka zde správně uvádí francouzský model (na str. 5), který s různými obměnami převzala řada evropských zemí.

Kap. 2 práce (od str. 17 a násl.) se soustředí již na současnou právní úpravu státního zastupitelství a jeho postavení. Prakticky zde uchazečka vychází z ustanovení čl. 80 Ústavy ČR, který nevylučuje možnost právní úpravy, která by státnímu zastupitelství vedle prioritního zastupování státu ve věcech trestních svěřila i pravomoc chránit veřejný zájem v řízení před soudy a jinými orgány v netrestní oblasti. V jiném než v trestním řízení je působnost státního zastupitelství stanovena § 4 odst. 1 písm. b) a c) zákona o státním zastupitelství. Uchazečka postupně vymezuje relevantní právní úpravu (viz podkap. 2.1.), když následně přechází k otázce soustavy státního zastupitelství (viz podkap. 2.2.), dále k problematice základních zásad činnosti státních zástupců (viz podkap. 2.3.). Např. v podkap. 2.3.3. lze však postrádat nástin nezávislosti a nestrannosti ve srovnání se soudní nezávislostí a nestranností a vyvození patřičných dílčích závěrů.

Následující kapitoly práce (str. 32 a násl.) již cílí na postavení a procesní činnost státního zastupitelství v civilním řízení. Uchazečka zde vychází z přílehlavých zdrojů, ze kterých čerpá; tyto řádně cituje. Zdařile je např. vymezen veřejný pořádek na str. 38 až 39 práce (viz podkap. 3.3.). Je pravdou, že působnost státního zastupitelství spočívající v oprávnění vstupovat do již zahájených řízení nebo dokonce v právu podat návrh na zahájení řízení je taxativně stanovena (viz kap. 4., str. 40 až 47). Jaký má v tomto ohledu uchazečka svůj právní názor na danou právní úpravu? Je tato adekvátní nebo by se mohla podle uchazečky změnit? A pokud ano, jak konkrétně? Kap. 5. práce nazvaná jako Vstup státního zástupce do řízení je poměrně popisná (str. 48 až 54), stejně jako následující kap. 6. práce (str. 55 až 63). Vlastní popis zde zřetelně převažuje nad vlastním názorem uchazečky k popisovaným podtématům. Na obranu uchazečky však dlužno uvést, že dané oblasti jsou dosti již probádané, nicméně i tak mohla uchazečka přispět svoji vlastní polemikou. Kap. 7. práce pod názvem Opravné prostředky na návrh státního zástupce (na str. 64 až 72) je pečlivě zpracována, nelze ji v podstatě co vytknout. Ústřední předposlední kapitola práce je analýzou účasti státních zastupitelství v jednotlivých soudních řízeních (viz kap. 8., str. 73 a násl.). Byla zvolena struktura, prostřednictvím níž uchazečka postupně uvádí jednotlivá řízení, v nichž může být státní zastupitelství účastno. Přitom se jedná o ta řízení, která mohou být zahájena na návrh státního zástupce, nebo o ta řízení, do nichž může státní zastupitelství vstoupit. Uchazečka postupuje logicky, když systematicky analyzuje zvláštní řízení soudní (podkap. 8.1., str. 73 a násl.), řízení dle zákona o obchodních korporacích (podkap. 8.2., str. 93 až 94), řízení dle zákona o veřejných rejstřících (podkap. 8.3., str. 94 a násl.), řízení dle insolvenčního zákona (podkap. 8.4., str. 96 a násl.), řízení dle zákona o státním zastupitelství (podkap. 8.5., str. 99 a násl.), řízení dle zákona o kolektivním vyjednávání (podkap. 8.6., str. 100 a násl.) a řízení dle zákona o mez. právu

soukromém (podkap. 8.7., str. 102). Rozdílnostem v právní úpravě veřejné žaloby na netrestním úseku ve Slovenské republice se uchazečka věnovala v 9. kap., ve které však vychází zejména z publikace Jaroslava Čolláka, jehož názory jsou přebírány, aniž by byly opět konfrontovány s názory uchazečky.

Závěry práce uvedené na str. 111 až 115 jsou v zásadě správné a navazují na již dostupné prameny v předmětné oblasti zkoumání. Tyto mohou být rovněž zdrojem inspirace (např. roztržitost právní úpravy netrestní působnosti státního zastupitelství na str. 112, nebo vyvození inspirace ze slovenské právní úpravy na str. 113 atp.). Lze s nimi v podstatě vyslovit souhlas.

V.

Jazyková a grafická úroveň práce

Po formální stránce práce splňuje požadavky, které jsou na tento druh prací kladeny. Stylistická stránka je na odpovídající úrovni. V práci se až na výjimky nevyskytují gramatické nebo pravopisné chyby (např. na str. 40 viz druhý odstavec „*Významných změn dosáhla tato množiny...*“ atd.). Upozornit je třeba dále na jiný styl písma v obsahu práce a odkazovém řádku oproti vlastnímu textu práce; to by mělo být jednotné. Jazykový projev uchazečky je srozumitelný.

VI.

Otázky k obhajobě

Otázky uvedené oponentem viz čl. IV. tohoto posudku.

Nechť se uchazečka věnuje a vyjádří k působnosti státního zástupce v civilním sporném řízení.

Jak dále uchazečka vnímá rozdíl v procesním postavení státního zastupitelství v situacích, kdy podává návrh, a v situacích, kdy vstupuje do již zahájeného řízení?

VII.

Formulace závěrů oponenta rigorózní práce / Doporučení k obhajobě

Práce **splňuje** požadavky standardně kladené na rigorózní práce v daném oboru.

Práci **doporučuji k obhajobě** před příslušnou komisí pro obhajobu rigorózní práce.

V Praze dne 2. března 2020

JUDr. Miroslav Sedláček, Ph.D., LL.M.

oponent rigorózní práce